

11. 5. 2020

Veďte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Právo IT - Práva k software na objednávku

V dnešní době technologického a technického rozmachu je jedním z nejčastějších předmětů plnění smluv mezi poskytovatelem a jeho zákazníkem počítačový program (v praxi označovaný jako software). V případě již vytvořeného software, který je více méně hotový a dochází maximálně k jeho kustomizaci a následné dodávce zákazníkovi, je smluvní vztah založen na licenční smlouvě, na základě které získá zákazník oprávnění k užití software. V tomto případě se nejedná o software na objednávku. My se ale dnes blíže podíváme na situaci, kdy software ještě neexistuje, nebo existuje jen nějaká jeho dílčí část, a vyvíjí se pro zákazníka tzv. na míru. V takovém případě již můžeme hovořit o dodávce SW na objednávku.

JAK DŮLEŽITÁ JE POVAHA TVŮRCE SW

Proč se vlastně máme zajímat o to, kdo přesně software vyvíjí? Divili byste se, ale z hlediska práva a pravidel výkonu majetkových autorských práv je právě povaha samotného autora - vývojáře počítačového programu - pro stanovení těchto práv zcela klíčová. Počítačový program je dle českého právního řádu považován za autorské dílo, které je ve prospěch jeho autora chráněno od okamžiku jeho vytvoření bez nutnosti jakékoliv registrace. *Počítačový program, bez ohledu na formu jeho vyjádření, včetně přípravných koncepčních materiálů, je chráněn jako dílo literární, nevyplývá-li ze zákona jinak*^[1]. Samozřejmě jako u všech autorských děl musí být i u softwaru splněna podmínka **původnosti**, tj. jeho originality, a **objektivní vnímatelnosti**, tj. výplod duševní činnosti programátora musí být vyjádřen v objektivně vnímatelné podobě, zde v podobě zdrojového kódu.

SOFTWARE PRO MĚ JAKO OBJEDNATELE VYTVÁŘÍ PŘÍMO FYZICKÁ OSOBA - AUTOR

V případě, že si vývoj softwaru objednáám přímo od fyzické osoby, která jej bude vyvíjet, tedy od programátora podnikajícího na základě živnostenského oprávnění, mám jednu velkou výhodu. Bez nutnosti sjednávání jakýchkoliv pravidel ve smlouvě, se stanu já, jakožto **objednatel, vykonavatelem majetkových práv** k takto vytvořenému autorskému dílu. Co to znamená v praxi? Výhradně já jsem oprávněn ke zveřejnění, úpravám, zpracování včetně překladu, spojení s jiným dílem, zařazení do díla souborného, jakož i k tomu, abych uváděl software na veřejnost pod svým jménem, atd. Oproti tomu programátor sám už není k výkonu jakýchkoliv majetkových práv k vyvinutému softwaru bez mého svolení oprávněn.

Tato pravidla nám výslovně stanoví zákon č. [121/2000](#) Sb., zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (dále také jen „**autorský zákon**“), ve kterém je sice nutné chvíli hledat, ale po čase odkazů se dostanete k ustanovení § 58 autorského zákona, věnující se otázce zaměstnaneckých děl. Ustanovení § 58 odst. 7 pak výslovně stanoví, že: *„Počítačové programy a databáze, jakož i kartografická díla, která nejsou kolektivními díly, se považují za **zaměstnanecká díla** i tehdy, byla-li autorem vytvořena na objednávku; objednatel se v takovém případě považuje za **zaměstnavatele**.“* Pokud se pak vrátíme k ustanovení § 58 odst. 1 dozvíme se, že: *„Není-li sjednáno jinak, **zaměstnavatel vykonává svým jménem a na svůj účet autorova majetková práva k dílu, které autor vytvořil ke splnění svých povinností vyplývajících z pracovněprávního nebo služebního vztahu.**“* Vždy je však možné, aby se smluvní strany dohodly odlišně a byla sjednána třeba jen nevýhradní licence pro objednatele software.

SOFTWARE PRO MĚ JAKO OBJEDNATELE VYTVÁŘÍ IT FIRMA

Objednám-li si však vývoj software od IT firmy, situace je pro mě jako objednatele zcela odlišná, neboť dle českého právního řádu IT firma není autorem díla, tím může být jen fyzická osoba. V tomto případě již nelze stejným způsobem aplikovat zákonná ustanovení zmiňovaná výše při vývoji počítačového programu na objednávku fyzickou osobou. Praktické důsledky jsou takové, že se nestanu automaticky ze zákona vykonatelem majetkových práv, jako je tomu u tvůrce SW fyzické osoby. Jak si tedy mám zajistit, abych byl k výkonu těchto práv oprávněn?

• Absence jakýchkoliv ujednání

Pokud si jako objednatel s IT firmou nedojednám nic, tedy žádná práva k software vyvíjenému pro mě na zakázku, což určitě nedoporučuji, můžu se maximálně odvolávat na obecnější ustanovení obsažená v § 2634 občanského zákoníku u smlouvy o dílo: *Je-li předmětem díla výsledek činnosti, který je chráněn právem průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví, má se za to, že jej zhotovitel poskytl objednateli k účelu vyplývajícimu ze smlouvy.*^[2] Spoléhat se ale na výklad možného účelu, který ze smlouvy může či nemusí vyplývat, je velmi nebezpečné pro obě smluvní strany.

• Licenční smlouva k SW

Vytvoří-li pro mne počítačový program na míru IT firma, můžu si zajistit, že mohu vykonávat vybraná práva k SW na základě licenční smlouvy či licenčního ujednání v samotné smlouvě o vývoji SW. Licenční smlouvou mi dodavatel umožní užívat SW v ujednaném rozsahu, a to buď **výhradně** (nikdo jiný kromě mě jej nesmí užívat) nebo **nevýhradně** (dodavatel může poskytnout oprávnění k užití SW i jiné osobě i sám jej smí nadále užívat). Pozor ale na velmi často opomíjené ujednání o rozsahu licence a užití. Nebavíme se jen o uzemním či časovém omezení, ale je podstatné si ujednat i zda mohu počítačový program dále upravovat, spojovat ho s jinými díly atd.

• Převod výkonu majetkových práv k SW

Předně je vhodné uvést, že tento institut není převodem autorských práv jako takových (což není českým právním řádem povoleno), ale ujednáním o převodu „výkonu“ majetkových autorských práv, jež autorský zákon i sám předvídá. Ujednání o převodu výkonu majetkových práv k SW se může někdy zdát jako institut zaměnitelný s výhradní licenci k SW, a někdy tomu tak i může být. Tímto ujednáním ve smlouvě s dodavatelem však dosáhneme **převodu výkonu všech** majetkových práv k SW, aniž bychom museli jakkoliv řešit, vyjmenovávat nebo specifikovat rozsah oprávnění, které bychom chtěli ujednáním získat. Postoupením výkonu majetkových práv k SW tak získám ten nejširší rozsah, který je k software možné získat. Jedinou podmínkou, která musí být při využití splněna ze strany IT firmy je, že tato musí mít k takovému postoupení práv souhlas faktického autora, programátora, který software vyvinul.

Rozhodně je tak lepší nenechávat nic náhodě a ve smlouvě s IT firmou, která pro mne počítačový program na objednávku vyvíjí, si ujednat režim, který mi z pohledu zákazníka vyhovuje. Je však nutné počítat s tím, že rozsah oprávnění, nehledě i na otázku současného předání či nepředání zdrojových kódů a celé programátorské dokumentace, se také může značně odrazit na ceně vyvíjeného software na objednávku.

JUDr. Pavla Komendová,
advokátka

ŠETINA KOMENDOVÁ
— & partners —

Šetina, Komendová & Partners s.r.o., advokátní kancelář

Florianova 440/17
612 00 Brno

Tel.: +420 725 036 259
e-mail: pavla.komendova@akskp.cz

[1] § 65 odst. 1 zákona č. [121/2000](#) Sb., zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)

[2] § 2634 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, v platném znění

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Kupní smlouva k nemovité věci bez určení kupní ceny: Nejvyšší soud koriguje katastrální praxi](#)
- [Společnost s podíly 50:50 – právní rizika patových situací a jejich smluvní řešení](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 34: Jednání za společnost – prokura](#)
- [Jak nastavit smlouvy s dodavatelem podle nové právní úpravy kybernetické bezpečnosti?](#)
- [Jak soutěžní právo reaguje na pohlcování startupů technologickými giganty aneb fenomén vražedných akvizic](#)
- [Žaloba na fair exit vůči společníkům s. r. o. jednajícím ve shodě](#)
- [Reklamace vad stavby](#)
- [Hodnotící dotazníky jako obchodní sdělení v kontrolním plánu ÚOOÚ pro rok 2026](#)
- [Konec „severních ateliérů“? Nový stavební zákon otevírá dveře k rekolaudaci ubytovacích jednotek na plnohodnotné byty](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 33.: Prevence střetu zájmů \(jednatel × společnost\)](#)
- [Jak se vyhnout zákazu a postihu dohod o určování cen pro další prodej?](#)